

24. 6. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny v právní úpravě posuzování vlivů na životní prostředí

V souvislosti s přijetím zákona [39/2015](#) Sb., který změnil zákon [100/2001](#) Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „ZPV“), došlo s účinností od 1. 4. 2015 k výrazným změnám v oblasti právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí. Příslušné změny se týkají především úpravy účasti veřejnosti, a to převážně v navazujícím řízení, tedy v řízení, ve kterém se vydává rozhodnutí dle zvláštních právních předpisů o povolení umístění nebo provedení záměru posuzovaného dle ZPV (např. stavební řízení). Níže popsané změny se týkají také úpravy závazného stanoviska k provedení záměru a soudní ochrany dotčené veřejnosti.

Tyto změny byla Česká republika nucena přijmout vzhledem k nedostatečné transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU (tzv. EIA Směrnice), a to jak z pohledu celkového systému posuzování těchto vlivů v ČR obecně, tak na základě dílčích chyb v příslušné transpozici, mezi kterými lze zmínit právě nedostatečnou závaznost výstupů z procesu EIA nebo nedostatečnou účast veřejnosti v řízeních navazujících.

Stejně jako v případě každé novelizace zákona je však třeba právně upravit přechod ze stávající úpravy na novou. Úprava v přechodných ustanoveních zák. [39/2015](#) Sb. se týká především závaznosti těch stanovisek, která byla vydána před účinností této novely ZPV. V tomto případě vydá příslušný správní úřad na základě oznámení o zahájení příslušného řízení zaslaném tomuto úřadu správním úřadem příslušným k vedení navazujícího řízení nebo na základě žádosti oznamovatele ještě před zahájením navazujícího řízení souhlasné závazné stanovisko ověření souladu jeho obsahu s požadavky stanovenými novou právní úpravou. Příslušný úřad poté v závazném stanovisku taktéž stanoví, které z podmínek uvedených ve stanovisku jsou správní úřady příslušné k vedení navazujících řízení povinny zahrnout do svých rozhodnutí. Pokud nelze vydat souhlasné závazné stanovisko dle uvedeného způsobu, musí být záměr předmětem nového posuzování podle účinného ZPV. Pokud však byly procesy započaty podle staré úpravy ZPV, dokončí se již v souladu s novou právní úpravou.

Jednotlivé formy účasti veřejnosti v řízení dle nové úpravy

*Okruh tradičních plnoprávných účastníků (např. vlastníků dotčených pozemků) zůstává zachován dle stávající právní úpravy[1], avšak zřejmě nejvýraznější změna právní úpravy se týká účasti veřejnosti v příslušném řízení, a to včetně řízení navazujícího a případného přiznání postavení účastníka dotčené veřejnosti při splnění podmínek, které na ně nově klade ZPV. **Dotčenou veřejností je dle § 3 odst. 1 písm. i) ZPV budto osoba, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím***

řízení dotčena na svých právech nebo povinnostech, nebo právnická osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle jejího zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání či jiná výdělečná činnost. Zákonná úprava v ZPV dále po takových organizacích pro přiznání postavení dotčené veřejnosti vyžaduje určitou míru zavedenosti, a to ve formě existence alespoň po dobu 3 let před zveřejněním informací o navazujícím řízení. Pokud by právnická osoba tento požadavek nesplňovala, může jí dle ZPV být statut dotčené veřejnosti přiznán po doložení podporující podpisové listiny s minimálním počtem 200 podpisů. Zákonné náležitosti, které musí tato listina obsahovat, jsou výslovně uvedeny v § 9e ZPV, přičemž tuto listinu může příslušná právnická osoba v souladu se ZPV dále použít pro veškerá navazující řízení k danému záměru. Z úpravy v ZPV tedy lze vyvodit jednoznačné rozlišování mezi veřejnostmi, kterou je dle § 3 odst. 1 písm. h) ZPV jedna nebo více osob, a dotčenou veřejností dle výše uvedeného popisu. Jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu [39/2015 Sb.](#), je třeba, aby nová úprava účastenství dotčené veřejnosti byla nastavena takovým způsobem, aby jí sice taková účast i vzhledem k mezinárodně-právním závazkům ČR umožněna byla, nicméně aby zároveň nedocházelo k obstrukci jednání či šikanóznímu jednání ze strany této dotčené veřejnosti. Z toho důvodu zákonodárce umožnil účast dotčené veřejnosti v navazujícím řízení jen při splnění výše popsanych podmínek. *Výhody této koncepce spatřuje předkladatel především ve snížení rizika průtahů a obstrukcí ve fázi správního rozhodování a eliminaci možnosti rušení správních rozhodnutí pro procesní pochybení spočívající v nesprávném vymezení okruhu plnoprávných účastníků*[2].

Účastenství veřejnosti a dotčené veřejnosti se dále liší v závislosti na typu a fázi jednotlivého řízení. Ustanovení § 6 odst. 7 ZPV přiznává oběma možnost zaslat své písemné vyjádření k oznámení příslušnému úřadu do 20 dnů ode dne zveřejnění informace o oznámení záměru. V závislosti na charakteru záměru, jejichž rozdělení obsahují příslušné přílohy ZPV (a které taktéž prošly dílčími úpravami), se bude dále provádět zjišťovací řízení, jehož účelem je ověřit, zdali je třeba posuzovat vlivy na životní prostředí u příslušného záměru nebo jeho změny dle úpravy v ZPV či nikoliv. Dotčené veřejnosti je umožněno domáhat se zrušení rozhodnutí vydaného v takovém zjišťovacím řízení, kterým bylo určeno, že záměr nebo jeho změnu není třeba posuzovat dle ZPV, případně napadat jeho hmotnou nebo procesní zákonnost. Pro tento účel přiznává § 7 odst. 9 ZPV dotčené veřejnosti možnost podat žalobu (kromě práva podat odvolání dle § 7 odst. 6 ZPV), o které příslušný soud rozhodne do 90 dnů ode dne doručení.

Veřejnosti i dotčené veřejnosti nadále přísluší právo vyjádřit se písemně k dokumentaci k oznámenému záměru, a to konkrétně do 30 dnů ode dne jejich zveřejnění příslušným úřadem. Stejně tak je veřejnost a dotčená veřejnost oprávněna zaslat příslušnému úřadu písemné vyjádření k posudku do 30 dnů od jeho zveřejnění nebo se k němu vyjádřit na veřejném projednání.

Závaznost stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí

Stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí se nově považuje za **závazné stanovisko ve smyslu § 149 zák. 500/2004 Sb., správní řád** (dále jen „SŘ“), tedy úkon správního orgánu, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nicméně jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Nadále se tedy nepovažuje za správní úkon dle části čtvrté SŘ, který bylo možné soudně přezkoumat pouze v rámci konečného rozhodnutí, jehož byl podkladem. V důsledku uvedené změny tedy již není závazné stanovisko nadále pouze procesně závazné, ale je považováno za nezbytné stanovisko před vydáním samotného rozhodnutí v samostatném navazujícím řízení. Správní orgán vedoucí takové navazující řízení musí takové stanovisko zohlednit a vypořádat se s ním. Za správní rozhodnutí tedy bude považován i negativní závěr zjišťovacího řízení, proti kterému lze podat řádný opravný prostředek, případně i správní žalobu. V případě, že je stanovisko ve zjišťovacím řízení kladné, nelze následně proti usnesení

správního orgánu o takovém rozhodnutí podat opravný prostředek či správní žalobu. Přezkum závazného stanoviska v rámci instančního postupu je nadále možný pouze dle § 149 odst. 4 SŘ společně s rozhodnutím, pro které bylo takové stanovisko vydáno. Nelze tedy samostatně soudně přezkoumat závazné stanovisko, stejně jako není možné napadnout jej řádným opravným prostředkem. Lze však nezákonné závazné stanovisko zrušit prostřednictvím nadřízeného správního orgánu v rámci přezkumného řízení. Kromě výše uvedeného došlo v souvislosti s výše uvedeným ke zvýšení nároků na obsahové a formální náležitosti závazného stanoviska, jak lze vyčíst například z přílohy č. 6 ZPV. Tento krok by měl snížit počet chybně zpracovaných závazných stanovisek a s tím související nutnosti využití opravných prostředků.

Co se týká procesních lhůt, tak závazné stanovisko je příslušný orgán povinen vydat do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty k vyjádření k posudku a kromě zaslání dotčeným orgánům je povinen ho náležitě zveřejnit, a to v souladu s § 16 ZPV na úředních deskách dotčených územních samosprávných celků a na internetu (např. úředních deskách správních orgánů). ZPV již nadále nevyžaduje zveřejnění formou dalšího, v místě dotčeného území obvyklého, způsobu (jako je např. místní tisk apod.) Platnost stanoviska je nadále 5 let od jeho vydání, nicméně může být i opakovaně o 5 let prodlouženo v případě, kdy oznamovatel prokáže písemně, že nedošlo k podstatným změnám záměru. Zároveň je oznamovatel povinen nejméně 30 dní před podáním žádosti o zahájení navazujícího řízení předložit dokumentaci pro navazující řízení příslušnému orgánu.

Vliv na navazující řízení

Správní orgán, který je příslušný k vedení navazujícího řízení (stavební úřad, báňský úřad apod.), je povinen spolu s oznámením o zahájení řízení, záměru, předmětu řízení a dalšími náležitostmi dle § 9b odst. 1 ZPV informovat také o možnosti nahlédnout do příslušné dokumentace a také o podmínkách účasti veřejnosti (např. ve veřejném jednání). Ta se může navazujícího řízení účastnit i formou uplatňování připomínek k záměru, a to ve lhůtě 30 dní od zveřejnění příslušných informací na úřední desce správního orgánu (pokud zvláštní zákon nebo správní orgán neurčí lhůtu delší). Správní orgán se následně musí s takovými připomínkami vypořádat ve svém rozhodnutí. Ještě širší možnost zapojení veřejnosti obsahuje § 9 písm. c) ZPV, který umožňuje obci dotčené záměrem nebo dotčené veřejnosti přihlásit se písemným oznámením do 30 dní od zveřejnění informací o zahájení navazujícího řízení. **Tyto osoby se následně stanou účastníky navazujícího řízení.** Taková dotčená veřejnost následně může podávat odvolání proti rozhodnutí v navazujícím řízení (i když předtím vůbec nebyla účastníkem řízení), případně se domáhat žalobou jeho zrušení. O takové žalobě soud rozhoduje do 90 dní od jejího doručení, což by mělo zabránit případným průtahům.

Závěr

Výše popsané lze tedy shrnout tak, že uvedená novelizace právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí s sebou přinesla nejen novou úpravu formy závazného stanoviska a opravných prostředků směřujících proti němu. Zároveň však lze tvrdit, že se jednotlivé změny v právní úpravě dotknou všech stran řízení, tedy především veřejnosti na straně jedné, reprezentované příslušnými právníckými osobami chránící životní prostředí, tak investorů, developerů či těžařů na straně druhé. Přístup k samotnému řízení formou přiznání účastenství spolu s možností podávání opravných prostředků umožní příslušným právníckým osobám takovým postupem hájit životní prostředí, na druhou stranu budou omezeny požadavkem zavedenosti či podporující podpisové listiny a zákonnou lhůtou soudu k rozhodnutí o jimi podaných opravných prostředcích, která by měla zamezit účelovým průtahům.

Mgr. Ondřej Matula,
advokátní koncipient

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

[1] Důvodová zpráva k zák. [39/2015](#) Sb., str. 8

[2] Důvodová zpráva k zák. [39/2015](#) Sb., str. 8

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Spolehlivost osoby v civilním letectví](#)
- [Nový zákon o lobbyingu: Konec tajných jednání za zavřenými dveřmi](#)
- [Dálnice D49: Když \(ne\)zákonné stavební řízení zastaví skoro hotovou dálnici. Dálnice, která \(ne\)jede](#)
- [Veřejně přístupná účelová komunikace a její znaky](#)
- [Nařízení odstranění černé stavby aneb Když výjimka potvrzuje pravidlo](#)
- [Zákaz změny k horšímu \(reformace in peius\) se neuplatní u nákladových výroků](#)
- [Outsourcing ICT služeb dle nařízení DORA](#)
- [Zápis zániku vozidla bez doložení ekologické likvidace prostřednictvím řízení o přestupku](#)
- [Kombinovaná stavba opěrné zdi a oplocení bez povolení stavebního úřadu](#)
- [Bezdlužnost poskytovatele sociálních služeb po 1. 3. 2025](#)
- [Veřejné právo a obecní zřízení: Výbory zastupitelstva obce a jejich „funkční období“](#)